

**Morski Instytut Rybacki w Gdyni
Zakład Ekonomiki Rybackiej**

MORSKA GOSPODARKA RYBNA W 2006 R.

Gdynia, czerwiec 2007

**Morski Instytut Rybacki w Gdyni
Zakład Ekonomiki Rybackiej**

MORSKA GOSPODARKA RYBNA W 2006 R.

Wykonano w ramach tematu E-235

Opracował zespół w składzie:

Stanisław Szostak - rozdz. I, tab. 9 i 16-18
Emil Kuzebski - tab. 1-5 i 10-15, rysunki
Teresa Budny - tab. 6-8, rysunki

Współpraca:

Marcin Rakowski

Gdynia, czerwiec 2007

SPIS TREŚCI

I. WYNIKI GOSPODARKI RYBNEJ W 2006 R.	1
1. Flota rybacka	4
2. Połowy	6
3. Przetwórstwo.....	8
4. Handel zagraniczny	10
5. Rynek	12
6. Zatrudnienie	13
II. TABELE I RYSUNKI	
1. Flota rybacka w latach 2004 - 2006	15
2. Flota bałtycka według klas długości jednostek w latach 2004 - 2006.....	16
3. Wiek floty bałtyckiej w 2006 r. według klas długości.....	17
4. Liczba, pojemność i moc floty kutrowej według portów rejestracji w latach 2004 - 2006	18
5. Liczba, pojemność i moc floty łodziowej według portów rejestracji w latach 2004 - 2006	19
6. Połowy według obszarów morskich oraz ważniejszych gatunków ryb i innych organizmów morskich w latach 2004 - 2006	21
7. Połowy na Bałtyku według podobszarów ICES i gatunków z podziałem na kutry i łodzie w 2006 r.....	23
8. Połowy łodziowe na zalewach według gatunków ryb w 2006 r.....	24
9. Wielkość i struktura produkcji przetwórstwa rybnego według grup wyrobów w zakładach przetwórczych zatrudniających 50 i więcej osób w latach 2005 – 2006.....	25
10. Import ryb i przetworów rybnych według grup towarowych w latach 2005 - 2006	27
11. Eksport ryb i przetworów rybnych według grup towarowych w latach 2005 - 2006	27
12. Struktura gatunkowa importu ryb do Polski w latach 2005 – 2006	28
13. Struktura gatunkowa eksportu ryb z Polski w latach 2005 - 2006	28
14. Import ryb i przetworów rybnych według ważniejszych krajów pochodzenia w latach 2005 – 2006	29
15. Eksport ryb i przetworów rybnych według ważniejszych krajów przeznaczenia w latach 2005 – 2006	29
16. Szacunkowe dostawy rynkowe oraz spożycie ryb w Polsce w latach 2005 - 2006.	30
17. Przeciętna liczba zatrudnionych w gospodarce rybnej w latach 2005 - 2006.....	31
18. Przeciętna liczba zatrudnionych rybaków w latach 2005 - 2006.....	31

I. WYNIKI GOSPODARKI RYBNEJ W 2006 R.

W 2006 r. kontynuowany był rozpoczęty w drugiej połowie 2004 r. proces restrukturyzacji i modernizacji polskiego sektora rybackiego, przy wykorzystaniu środków unijnych. Jest on przeprowadzany w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego (SPO) „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004-2006”, w którym przewidziano łączną pomoc finansową w wysokości 281,9 mln euro.

Na wszystkie działania przewidziane w SPO wpłynęło do grudnia 2006 r. 2778 wniosków na dofinansowanie, na łączną kwotę 1 032,5 mln zł, co stanowiło około 95% zaplanowanych środków. W priorytecie 1 - dostosowanie nakładu połowowego do zasobów - armatorzy złożyli 465 wniosków na kwotę 423,9 mln zł, w tym 433 na złomowanie statków. Całą przewidzianą procedurę administracyjną przeszły 354 wnioski na złomowanie statków i ich właścicielom wypłacono łącznie 311,5 mln zł. W priorytecie 2 – odnowa i modernizacja floty rybackiej – złożono 55 wniosków na kwotę 1 mln zł, a wszystkie dotyczyły modernizacji statków. W ramach priorytetu 3 – ochrona i rozwój zasobów wodnych, chów i hodowla ryb, rybacka infrastruktura portowa, przetwórstwo i rynek rybny, rybołówstwo śródlądowe – wpłynęło 485 wniosków na łączną kwotę 480,5 mln zł, z których większość dotyczyła zwiększenia zdolności produkcyjnych zakładów przetwórczych bądź ich modernizacji. W priorytecie 4 – inne działania – wpłynęły 1773 wnioski na kwotę 127,1 mln zł, w większości na pomoc społeczno-ekonomiczną dla rybaków za utratę pracy wskutek złomowania statków, lub wycofanie się z zawodu rybaka (trwałe lub co najmniej przez rok).

W rybołówstwie bałtyckim główna uwaga skupiała się na połowach dorszy. Komisja Europejska zmierza coraz bardziej zdecydowanie w kierunku zaostrzenia środków ochrony zasobów tych ryb. W jej ocenie dotychczasowe sposoby, jakim były kwoty połowowe i okresy zamknięte dla połowów, okazały się mało skuteczne i zły stan zasobów dorszy coraz bardziej się pogłębia. Sytuację dodatkowo pogarsza duża skala połowów nieraportowanych, będąca następstwem niskich kwot połowowych dostępnych rybakom, nie zapewniających im ekonomicznego bytu.

W 2006 r. polska kwota połowowa dorszy została zwiększona o 2,2 tys. ton (16,8%) w stosunku do roku poprzedniego i wynosiła 15,3 tys. ton (po wymianach z innymi krajami wzrosła do 16,1 tys. ton). Okres ochronny we wschodniej części Bałtyku, który w 2005 r. został wydłużony aż do 4,5 miesiąca przez co wzbudził gwałtowny protest rybaków, został tym razem skrócony do 3 miesięcy, a dla stada zachodniego ustalony na 2 miesiące. Ale po

raz pierwszy Komisja Europejska wprowadziła dodatkowe ograniczenia dni połowowych o 10%, liczonych od liczby dni, w których połowy dorszy były dozwolone. Na Bałtyku wschodnim było to 27 dni, a na zachodnim 30 dni. Ich wyznaczenie pozostawiono państwom członkowskim, a rybacy nie prowadzący połowów w tych dniach mogli skorzystać z rekompensat finansowych z budżetu państwa.

Najważniejsze dane o gospodarce rybnej w 2006 r. przedstawiono syntetycznie w poniższej tabeli. Dla porównania pokazano w niej także dane z 2 lat poprzednich.

Podstawowe wyniki gospodarki rybnej w latach 2004 – 2006.

Wyszczególnienie	2004	2005	2006
POŁOWY (tys. ton)			
1. Połowy ogółem	173,5	136,3	125,6
w tym: dalekomorskie	19,7	12,0	20,7
bałtyckie	153,8	124,3	104,9
STAN FLOTY (na koniec roku)			
2. Liczba statków			
- flota dalekomorska	8	3	4
- flota kutrowa	398	249	220
- flota łodziowa	976	723	657
PRZETWÓRSTWO^{a/}			
3. Wielkość produkcji finalnej na lądzie (tys. ton) ^{b/}	309,1	348,2	377,3
4. Wartość produkcji finalnej na lądzie (mln zł) ^{b/}	2 850,0	3 300,0	4 000,0
HANDEL ZAGRANICZNY			
5. Import (tys. ton)	286,9	321,5	352,0
6. Eksport ogółem (tys. ton)	180,2	207,6	220,9
w tym: z lądu	129,5	167,5	186,0
z burt statków	50,7	40,1	34,9
7. Saldo obrotów (mln USD)	- 62,7	- 61,1	- 34,6
RYNEK			
8. Dostawy rynkowe (tys. ton) ^{b/}	222,3	238,2	242,9
9. Spożycie na 1 mieszkańca (kg) ^{b/}			
- relacja handlowa	5,8	6,2	6,4
ZATRUDNIENIE (tys. osób)^{b/}			
10. Zatrudnienie ogółem	24,3	25,7	26,9 ^{c/}
w tym: połowy	4,6	3,5	3,1
przetwórstwo	13,5	15,9	17,5 ^{c/}
handel	6,2	6,3	6,3 ^{c/}
11. Zatrudnienie rybaków	4,3	3,2	2,9
w tym: w rybołówstwie dalekomorskim	0,2	0,2	0,2
w rybołówstwie bałtyckim	4,1	3,0	2,7

a/ Wyroby konsumpcyjne.

b/ Dane szacunkowe.

c/ Dane nieostateczne.

W 2006 r. niektóre wyniki gospodarki rybnej poprawiły się w stosunku do roku poprzedniego, inne pogorszyły się. Połowy morskie spadły o 10,7 tys. ton. Spowodował to wyłącznie spadek połowów bałtyckich o 19,4 tys. ton (15,6%), głównie w wyniku dalszej redukcji floty rybackiej, ale wpływ na to miały także małe wydajności połowowe, często sztormowa pogoda oraz niskie kwoty połowowe i długi okres zakazu połowów dorszy. Stan floty kutrowej zmniejszył się o 29 jednostek, o 66 jednostek zmniejszyła się też liczba łodzi rybackich. Wzrosły natomiast znacznie połowy dalekomorskie za sprawą sektora prywatnego i ich udział w połowach ogółem wzrósł do 16,5%.

Nadal utrzymywała się dobra koniunktura w przetwórstwie rybnym. Ciągłe rozwijający się eksport i dobry popyt krajowy na ryby i przetwory rybne stymulował dalszy wzrost wielkości produkcji, a wyższa skala produkcji i rosnące ceny na ryby i przetwory rybne, zwłaszcza w eksporcie, pozwalały przetwórcom na znaczny wzrost przychodów ze sprzedaży. Do szybkiego rozwoju przetwórstwa rybnego, jaki obserwujemy w ostatnich latach, przyczyniło się także dobre wykorzystanie środków unijnych na modernizację zakładów i zwiększenie ich zdolności produkcyjnych. W 2006 r. finalna produkcja wyrobów konsumpcyjnych zwiększyła się o 8,4% i wyniosła blisko 380 tys. ton, a jej wartość wzrosła o 21,2%, do około 4 mld zł.

Całkowity import ryb i przetworów rybnych do Polski wzrósł o 30,5 tys. ton (9,5%) w stosunku do roku poprzedniego. Wzrosła również jego wartość i to w dużo większym stopniu, bo o 22,3%. Natomiast całkowity eksport ryb i przetworów rybnych był wyższy o 13,3 tys. ton (6,4%), jego wartość wzrosła o 28,6%. Eksport z łądu - który stanowił 84,2% eksportu ogółem - wzrósł o 18,5 tys. ton, a z burt statków spadł o 5,2 tys. ton. Poprawiło się mocno (o 43,4%) saldo obrotów handlu zagranicznego w gospodarce rybnej. Nadal było ono jednak ujemne.

Nieznacznie poprawiło się zaopatrzenie rynku krajowego w produkty rybne. Dostawy rynkowe wzrosły o 2%, a średnie spożycie ryb na 1 mieszkańca (bez uwzględnienia połowów wędkarskich) w przeliczeniu na produkt handlowy zwiększyło się o 0,2 kg. Szacowane łączne zatrudnienie w gospodarce rybnej było o 4,7% wyższe niż rok wcześniej, o czym zdecydował dalszy duży jego wzrost (o 1,6 tys. osób, czyli o 10,1%) w przetwórstwie rybnym. Proces redukcji floty bałtyckiej spowodował, że na koniec 2006 r. o około 10% zmniejszyła się liczba rybaków.

1. Flota rybacka (tabele 1-5).

Na koniec 2006 r. flota rybacka wpisana do polskiego rejestru statków liczyła 881 jednostek o łącznym tonażu 31,6 tys. BT i mocy silników 99,8 tys. kW. Składała się ona z 4 trawlerów dalekomorskich (1 w sektorze publicznym i 3 w sektorze prywatnym), 220 kutrów bałtyckich i 657 łodzi motorowych i wiosłowych.

Flota dalekomorska przedsiębiorstw sektora publicznego należała do jednego armatora – PPPiH „Dalmor”. Jej faktyczny stan liczbowy w 2006 r. nie zmienił się w stosunku do roku poprzedniego, ale zmieniła się rejestracja trawlerów – 1 zaczął poławiać pod polską banderą, a 2 pływały pod banderą maltańską i były eksploatowane na wodach nowozelandzkich w spółce „Dalfish Ltd.”, z udziałem „Dalmoru” i firmy z Nowej Zelandii.

Kilka lat temu 3 trawlerzy „Dalmoru” zostały przekazane spółce w czarter i wykreślono je wówczas z polskiego rejestru statków, choć cały czas pozostawały własnością polskiego armatora. W drugiej połowie 2005 r. ze spółki w Nowej Zelandii wycofany został trawler-przetwórnia B-408 „Dalmor II”, z zamiarem przeznaczenia go do połowów kryli prowadzonych przez Polskę w rejonie Antarktyki. Do tego potrzebne jednak było przeflagowanie statku z powrotem na polską banderę, gdyż Malta nie będąc członkiem konwencji CCAMLR nie może prowadzić połowów w tym rejonie. W praktyce okazało się, że sprawa nie była prosta i toczyły się w niej długie starania i negocjacje, zakończone powodzeniem w kwietniu 2006 r.

Nie było w 2006 r. zmian w dalekomorskiej flocie prywatnej. Tworzyły ją 3 trawlerzy „Wiesbaden”, „Polonus” i „Anders” należące do Północnoatlantyckiej Organizacji Producentów sp. z o.o. (PAOP). Średni wiek trawlerów w sektorze prywatnym wynosił 26,3 lat.

Stan floty kutrowej, w wyniku złomowania statków w ramach SPO za odszkodowaniem, uległ w 2006 r. dalszemu zmniejszeniu, ale już w znacznie mniejszym stopniu niż rok wcześniej, kiedy redukcja objęła aż 149 jednostek (37%) stanu z końca 2004 r. Na koniec 2006 r. w rybołówstwie polskim eksploatowano 220 kutrów, o 29 jednostek (12%) mniej niż w roku poprzednim. Łączny tonaż kutrów zmniejszył się o 2,2 tys. BT (11%), a moc silników o 6,3 tys. kW (10%). Flota kutrowa była niemal w całości eksploatowana przez armatorów prywatnych. Z przedsiębiorstw publicznych własną działalność połowową na Bałtyku w 2006 r. prowadziło tylko PPIUR „Szkuner”, eksploatując 7 kutrów rufowych B-403/410 i B-280.

W wyniku redukcji floty kutrowej nastąpiły dalsze zmiany w jej strukturze. Najwięcej statków ubyło w najliczniejszej grupie najstarszych kutrów 16-18 m, w której stan floty zmniejszył się o 17 jednostek (15%). Istotnie zmniejszył się także potencjał kutrów 24-25m, których ubyło 6 (19%) i w grupie jednostek 26 m i większych, której stan zmniejszył się o 4 (11%). Redukcja floty przebiegała różnie w poszczególnych portach rybackich. Najwięcej kutrów ubyło w Kołobrzegu – 7 (19%) i Darłowie – 5 (20%). Relatywnie duży spadek liczby kutrów odnotowano też w Świnoujściu (o 30%) i Dziwnowie (o 23%).

Redukcja floty kutrowej tylko w niewielkim stopniu wpłynęła na zmianę jej średniego wieku. Na koniec 2006 r. wynosił on 38,1 lat, podczas gdy w 2005 r. był o 0,7 roku niższy. W różnych grupach kutrów, jak i w poszczególnych portach ich rejestracji, nie nastąpiła na ogół istotna poprawa tego wskaźnika. Tylko średni wiek kutrów 26 m i większych obniżył się o 0,3 roku, a wszystkich kutrów zarejestrowanych w Kołobrzegu o 0,6 roku i Świnoujściu o 0,2 roku. Z kolei najmniej, bo o 0,3 roku zwiększył się średni wiek kutrów 24-25 m i o 0,6 roku kutrów 21-23 m. W kilku przypadkach natomiast średni wiek jednostek w porównaniu z 2005 r. wzrósł o więcej niż 1 rok (kutry 16-18 m i 25 m, w Górkach Zachodnich, Jastarni, Łebie, Darłowie i Dziwnowie).

Flota kutrowa jest więc ogólnie bardzo stara, choć wiek nie przesądza jeszcze o złym stanie technicznym kutrów. Wiele zaawansowanych wiekowo jednostek poddanych zostało całkowitej modernizacji i są obecnie wyposażone w nowe silniki oraz nowoczesne urządzenia nawigacyjne i połowowe. Tylko 1 kuter nie przekroczyło jeszcze wieku 15 lat, a 28 wieku 25 lat. Kutrów starszych niż 25 lat było w 2006 r. aż 199 (87% stanu floty). Ponad połowa ogólnej liczby kutrów (60%) pływała dłużej niż 35 lat, a 68 jednostek (31%) ponad 45 lat. Najliczniejsza grupa jednostek rybackich - kutry 16-18 m (43% stanu floty), miały w 2006 r. średnio 47,3 lat. Z kolei najmłodszą grupą jednostek we flocie bałtyckiej były kutry 21-23 m, których średni wiek w 2006 r. sięgał 24,3 lat. Ponad połowa wszystkich kutrów (53%) zarejestrowana była w 3 portach – Władysławowie, Ustce i Kołobrzegu. Największą bazą było Władysławowo, gdzie zarejestrowanych było 57 jednostek.

Flota łodziowa na koniec 2006 r. składała się z 657 łodzi motorowych i wiosłowych. Liczbę łodzi pomocniczych, które nie są wpisane do rejestru statków, szacuje się na około 130. W stosunku do roku poprzedniego stan floty łodziowej znajdującej się w rejestrze statków zmniejszył się o 66 jednostek (9%), z tego o 64 łodzie o długości poniżej 12 m. Zdecydowaną większość (623 jednostki, czyli 95%) stanowiły łodzie motorowe. Moc zainstalowanych na nich silników wynosiła 30,7 tys. kW i była o 2,5 tys. kW (8%) niższa niż rok wcześniej. Dominującą grupą były łodzie w wieku do 25 lat (63%), a jednostek

plywających dłużej niż 45 lat było 41 (6%). Średni wiek floty łodziowej na koniec 2006 r. wynosił 22,2 lat i był o 0,4 roku wyższy niż rok wcześniej. Oznacza to, że w większości złomowane były jednostki najstarsze. Największą bazą floty łodziowej była Ustka.

2. Połowy (tabele 6-8).

W 2006 r. polskie połowy morskie wyniosły 125,6 tys. ton, czyli o 10,7 tys. ton mniej (7,8%) w porównaniu z rokiem poprzednim. Przyczynił się do tego wyłącznie duży spadek połowów bałtyckich, jako efekt redukcji floty, o 19,4 tys. ton (15,6%). Wyższe natomiast o 8,7 tys. ton (72,5%) były połowy dalekomorskie.

Połowy dalekomorskie sektora prywatnego koncentrowały się na północno-wschodnim Atlantyku, a sektora publicznego na Atlantyku antarktycznym (odpowiednio 68,6% i 26,1% udziału w połowach ogółem). W porównaniu z rokiem poprzednim w pierwszym rejonie połowy wzrosły ponad 2,5-krotnie (o 167,9%), w drugim natomiast o 22,7%. O 26,7% spadły natomiast połowy sektora prywatnego na północno-zachodnim Atlantyku. Łącznie połowy sektora prywatnego w 2006 r. były o 8,5 tys. ton (125%) wyższe niż rok wcześniej, a w sektorze publicznym tylko o 0,2 tys. ton (3,8%). Tym samym znacząco wzrosła rola sektora prywatnego w rybołówstwie dalekomorskim.

W strukturze gatunkowej połowów dalekomorskich w 2006 r. dominowały kryle (26,1% udziału) oraz karmazyny i błękitki (21,6% i 18,8%). Mniejszą rolę odgrywały śledzie (7,4%), makrele (6,6%), halibuty (6,3%) i czarniaki (5,7%).

W rybołówstwie bałtyckim cały spadek połowów wystąpił na kutrach. Połowy łodziowe utrzymały się na tym samym jak rok wcześniej poziomie 15,5 tys. ton, co stanowiło 14,8% ogólnych połowów bałtyckich (w 2005 r. 12,5%). Spadek połowów wystąpił we wszystkich rejonach Bałtyku – na wschodnim wybrzeżu o 10,2 tys. ton, na środkowym o 6,3 tys. ton i na zachodnim o 2,9 tys. ton. Rejon wschodniego wybrzeża, podobnie jak rok wcześniej, był w 2006 r. głównym rejonem połowów na Bałtyku z udziałem 46,5% (47,5% w 2005 r.). Na środkowe wybrzeże przypadało 42,7%, a na zachodnie 10,8% ogólnych połowów bałtyckich (rok wcześniej odpowiednio 41,1% i 11,4%). Znacznie, bo o 1,6 tys. ton (37,7%) zmniejszyły się łączne połowy na zalewach. Nieco większe połowy miały miejsce na Zalewie Szczecińskim (51,2%), a największy udział w połowach miały płocie (43%), leszcze (26,1%) i okonie (23,2%). Na Zalewie Wiślanym dominującym gatunkiem były śledzie (61,3%).

W strukturze gatunkowej połowów bałtyckich dominowały nadal szproty (53,3% udziału). Na kolejnych miejscach znajdowały się śledzie (19,7%), dorsze (14,4%) i stornie

(9%). Spośród tych głównych gatunków ryb połowy szprotów były w 2006 r. niższe niż przed rokiem o 18,4 tys. ton (24,8%), storni o 1,7 tys. ton (15,4%) i śledzi o 1,2 tys. ton (5,3%), wzrosły natomiast o 2,3 tys. ton (18%) połowy dorszy (oficjalnie raportowane). Połowy innych gatunków ryb zmniejszyły się łącznie o 9,5%. Wśród nich połowy łososi spadły o 2,6%, troci o 9,5%, leszczy o 14,6%, sandaczy o 17,3%, a płoci o 19,7%. Wyższe były połowy okoni o 7,3% i witlinków o 24,8% (ale przy znikomej skali połowów 223 ton)..

Kwoty połowowe przyznane Polsce przez MKRMB na 2006 r. nie zostały przez naszych rybaków wykorzystane dla żadnego z limitowanych gatunków ryb. Zaznaczyć trzeba, że mówimy tu o oficjalnych statystykach dotyczących połowów poszczególnych gatunków ryb. Wiadomo jednak, że w przypadku dorszy i łososi rybacy od lat nie wykazują rzeczywistej wielkości ich połowów. Jest to zjawisko powszechne, ale trudno jest bliżej określić, jaka część połowów dorszy i łososi nie została ujawniona. Oficjalne połowy tych ryb, określone na podstawie raportów rybaków, wskazują na wykorzystanie limitów odpowiednio w 94% i 75% (rok wcześniej 98% i 77%), przy czym kwota połowowa dorszy była wyższa o 3 tys. ton, a łososi taka sama jak w 2005 r. Limit połowowy na śledzie został wykorzystany w 59%, co oznaczało pogorszenie w stosunku do roku poprzedniego o 6%, przy czym wielkość kwoty połowowej w 2006 r. była o 1 tys. ton wyższa w porównaniu z rokiem poprzednim. Kwota połowowa szprotów wykorzystana została tylko w 46% (53% rok wcześniej), przy jej poziomie niższym o 20,7 tys. ton niż przed rokiem. Tak jak i w poprzednich latach duża część połowów tych ryb była przeznaczona na cele paszowe. Szacuje się, że na cele konsumpcyjne (konserwy, wędzenie) polskie przetwórstwo zagospodarowuje do 40 tys. ton szprotów, a pozostałą część przeznacza się na pasze, wyładowując je głównie w portach duńskich.

Połowy na Bałtyku i zalewach stanowiły w 2006 r. 83,5% ogólnych połowów (rok wcześniej 91,2%). Reszta przypadała na łowiska dalekomorskie, wśród których głównym rejonem był północno-wschodni Atlantyk z udziałem 11,3% połowów ogółem. W 2006 r. połowy sektora prywatnego wyniosły 15,3 tys. ton surowca, co stanowiło już 73,9% ogólnych połowów dalekomorskich (przed rokiem 6,8 tys. ton i 56,9% udziału). Na Bałtyku sektor prywatny dominuje już od lat, a na niedużą skalę uczestniczy jeszcze przedsiębiorstwo sektora publicznego „Szkuner”. W 2006 r. kutry tego armatora złowiły 12,2 tys. ton ryb, czyli 11,6% ogólnych połowów bałtyckich (7,9% rok wcześniej).

Łącznie wśród złowionych przez polskie rybołówstwo ryb i organizmów morskich największy udział miały w 2006 r. szproty (44,5%), wyprzedzając śledzie (17,7%), dorsze

(12,7%) i stornie (7,5%). Udział kryli zwiększył się z 3,2% w 2005 r. do 4,3%. Trzy dominujące gatunki stanowiły razem 74,9% całkowitych połowów morskich.

3. Przetwórstwo (tabele 9 i 16).

Niektóre przedsiębiorstwa znajdujące się rejestrze głównego Inspektoratu Weterynarii (GIW), które są uprawnione do handlu produktami rybnymi na rynku UE lub mogą prowadzić tylko sprzedaż bezpośrednią na rynkach lokalnych posiadają kilka zakładów przetwórczych, pod innymi adresami, które mają swoje własne uprawnienia, potwierdzone odrębnym weterynaryjnym numerem identyfikacyjnym. Na początku 2006 r. były to 3 spółki: w woj. pomorskim „Wilbo”, która posiadała 3 zakłady oraz w woj. zachodniopomorskim „Superfish” i „Stanpol”, posiadające 2 i 3 zakłady. Po roku, na początku 2007 r., takich spółek było już 8, które miały łącznie 18 zakładów przetwórczych, wśród nich „SoNa” z woj. śląskiego, której drugi zakład znajdował się w innym województwie (lubelskim). Oprócz tego rozpoczęły się w branży przetwórczej procesy konsolidacji przedsiębiorstw, których prekursorem stała się spółka giełdowa „Graal” z Wejherowa (przejęła przetwórnice rybne z woj. pomorskiego „Polinord”, „Kordex” i „Koral”), a zjawisko to będzie się z pewnością rozszerzać. Dlatego, w przeciwieństwie do lat poprzednich, podawać będziemy teraz nie liczbę działających w przetwórstwie rybnym przedsiębiorstw (spółek), a liczbę zakładów przetwórczych.

Na początku 2007 r. rejestr GIW obejmował 226 zakładów przetwórczych uprawnionych do handlu produktami rybnymi na obszarze UE. W porównaniu ze stanem z początku 2006 r., ogólna liczba przetwórnicy rybnych wzrosła o 26, przy czym w rejestrze przybyły 42 przetwórnice, a 16 zostało z niego wykreślonych. Wśród przetwórnicy, które uzyskały uprawnienia do działania na rynku UE było 16 zakładów znajdujących się wcześniej na liście przejściowej i 26 zakładów nowopowstałych. Najwięcej zakładów przybyło w woj. zachodniopomorskim – 11 i pomorskim – 9, ale jednocześnie wykreślone zostały w nich odpowiednio 3 i 4 przetwórnice. O 3 zakłady zwiększył się ich stan posiadania w woj. mazowieckim, śląskim i warmińsko-mazurskim, przy czym w tym ostatnim przybyły 4 przetwórnice, ale 1 została wykreślona. W regionie nadmorskim znajdowało się łącznie 135 zakładów przetwórczych z uprawnieniami do handlu z krajami UE, co stanowiło 60% wszystkich przetwórnicy w kraju mających takie uprawnienia. W woj. pomorskim było ich 72 (wzrost o 5), a w zachodniopomorskim 63 (wzrost o 8). Na pozostałym obszarze kraju najwięcej takich zakładów było w woj. warmińsko-mazurskim -18, wielkopolskim -12 i śląskim -10.

W końcu 2006 r. minął formalnie okres przejściowy, w którym 60 przetwórnictw rybnych miało czas na dostosowanie się do norm unijnych. Spośród nich uprawnienia do handlu z UE uzyskało 40 przetwórnictw, a 4 znajdowały się na liście zakładów dopuszczonych do sprzedaży bezpośredniej na rynki lokalne w kraju. Łącznie na tej liście na początku 2007 r. w rejestrze GIW były 53 zakłady przetwórcze i gospodarstwa rybackie, najwięcej w woj. śląskim -20.

Wielkość produkcji finalnej całego przetwórstwa rybnego w Polsce na lądzie możemy określić tylko szacunkowo, gdyż brak jest pełnych danych statystycznych z wszystkich firm prywatnych. Punktem wyjścia do oszacowania całkowitej wielkości przetwórstwa rybnego jest bilans dostaw surowca rybnego do kraju, uwzględniający połowy własne ryb morskich i śródlądowych, bezpośredni eksport z burt statków oraz import ryb nieprzetworzonych. Dostawy te są następnie przeliczone na produkcję zakładów przetwórczych w oparciu o przeciętny współczynnik wydajności surowca rybnego (albo odwrotnie – dalszej jego redukcji w kolejnych etapach przetwarzania) na różne produkty. W ten sposób możemy określić orientacyjnie, jaka ogólna ilość wyrobów finalnych została wytworzona z ryb, które trafiły do podmiotów gospodarczych zajmujących się ich przetwórstwem.

Metoda tę stosujemy jako pośredni etap rachunku, który ma na celu określenie wielkości dostaw rynkowych i spożycia ryb na 1 mieszkańca (tabela 16). Na jego podstawie możemy stwierdzić, że w 2006 r. całkowita wielkość przetwórstwa rybnego w Polsce wynosiła szacunkowo 377,3 tys. ton wyrobów konsumpcyjnych, a wzrost produkcji finalnej na lądzie w porównaniu z rokiem poprzednim wyniósł 8,4%. Przyczynił się do tego znaczny wzrost importu surowców rybnych. Dużo wyższy (o około 21%) był przyrost wartości finalnej produkcji konsumpcyjnej, którą szacuje się na około 4 mld zł.

Wielkość produkcji poszczególnych grup wyrobów i strukturę przetwórstwa rybnego w kraju można w przybliżeniu określić na podstawie rocznych sprawozdań o wielkości produkcji przetwórnictw rybnych zatrudniających co najmniej 10 osób, przekazywanych przez nie do GUS. Tych danych jeszcze nie posiadamy, a na razie dysponujemy danymi z miesięcznych sprawozdań o produkcji, składanych przez duże zakłady przetwórcze, w których zatrudnionych było co najmniej 50 pracowników. Pozwalają one stwierdzić, że w przetwórnictwach tych w 2006 r. wyprodukowano łącznie 287,9 tys. ton wyrobów konsumpcyjnych, o 28,5 tys. ton (11%) więcej niż rok wcześniej.

Wzrost produkcji w 2006 r. nastąpił niemal we wszystkich grupach wyrobów. Wyjątek stanowiły ryby mrożone, których produkcja obniżyła się o ponad 14 tys. ton (52%). Największy ilościowy wzrost o 23,5 tys. ton (49%) nastąpił w produkcji filetów mrożonych. Natomiast w ujęciu relatywnym najwięcej – o 56% (2,7 tys. ton) wzrosła produkcja filetów

świeżych. Łącznie produkcja filetów świeżych i mrożonych w 2006 r. była w tych zakładach o 26 tys. ton, czyli o połowę wyższa niż rok wcześniej. Bardzo duży, bo w granicach 9-10 tys. ton, był także wzrost produkcji ryb wędzonych (o 26%) i marynat (o 19%). O blisko 6 tys. ton wyższa była produkcja w grupie pozostałych wyrobów, a o około 4,4 tys. ton łączna produkcja konserw i prezerw. W pierwszym przypadku oznaczało to jej przyrost prawie o 40%, w drugim natomiast o 11%. Najmniejszy wzrost ilościowy, o około 1 tys. ton, wystąpił w produkcji wyrobów kulinarnych i garmażeryjnych (o 19%) oraz ryb solonych (o 6%).

Wskutek tak mocno zróżnicowanych zmian w skali (i dynamice) wzrostu produkcji poszczególnych wyrobów zmieniła się, nieraz znacznie, ich rola w strukturze produkcji omawianych zakładów. Dominującym wyrobem z niemal 25% udziałem stały się filety mrożone, wyprzedzając marynaty, których udział w 2006 r. wzrósł do 21,5%. Zwiększyło się też wyraźnie znaczenie ryb wędzonych. Ich blisko 16% udział w produkcji ogółem zrównał się z łącznym udziałem konserw i prezerw, których znaczenie w 2006 r. nie zmieniło się. Wzrosło także istotnie znaczenie grupy pozostałych wyrobów i filetów świeżych, a minimalnie wyrobów kulinarnych i garmażeryjnych, spadła natomiast ranga ryb solonych i szczególnie mocno ryby mrożonych. Trzeba jeszcze podkreślić, że w 2006 r. w miesięcznych sprawozdaniach o produkcji nie była wykazywana produkcja ryb świeżych, która rok wcześniej stanowiła około 6% produkcji ogółem zakładów zatrudniających co najmniej 50 pracowników.

Trzeba jeszcze raz podkreślić, że wielkość i struktura produkcji przetwórstwa rybnego została tu określona na podstawie miesięcznych sprawozdań o wielkości produkcji w przedsiębiorstwach zatrudniających 50 osób i więcej. Nie są to więc jeszcze dane ostateczne, a wielkość produkcji może ulec dość istotnym zmianom. Pełne zestawienie możliwe będzie w drugiej połowie roku, kiedy GUS opracuje roczne sprawozdania wszystkich przetwórci rybnych, które mają obowiązek ich składania.

4. Handel zagraniczny (tabele 10-15).

W 2006 r. całkowity import ryb i przetworów rybnych do Polski wyniósł 352,0 tys. ton, co oznaczało wzrost o 30,5 tys. ton (9,5%) w stosunku do roku poprzedniego. W znacznie większym stopniu, bo o 22,3% (153,3 mln USD), wzrosła również jego wartość. Dominującą rolę w imporcie odgrywały nadal surowce i półprodukty rybne, przeznaczone głównie do dalszego przetwórstwa w kraju, a więc ryby mrożone oraz mrożone filety i mięso

rybie. Łączne ich dostawy wyniosły 223,3 tys. ton i kosztowały 449,7 mln USD, co stanowiło 63,4% całego importu pod względem ilości i 52,7% pod względem wartości. W porównaniu do roku poprzedniego import surowców rybnych wzrósł o 24,1 tys. ton (12,1%) i kosztował więcej o 57 mln USD (14,5%). Po raz kolejny bardzo dużą dynamiką wzrostu wyróżnił się import ryb świeżych, na który wydano już aż o 78,9 mln USD więcej niż na zakup ryb mrożonych. Zmniejszył się natomiast import świeżych filetów i mięsa rybiego. W ujęciu relatywnym największą dynamiką wzrostu charakteryzował się jednak import ryb solonych, który był ponad 2-krotnie większy ilościowo i 3-krotnie pod względem wartości. Dużą dynamiką wzrostu wyróżnił się także import przetworzonych skorupiaków. Najwięcej ryb (przede wszystkim surowców rybnych) zaimportowano z Norwegii. W porównaniu z rokiem poprzednim było ich więcej o 18,2 tys. ton (24,1%) i udział tego kraju zwiększył się nieco z 23,5% do 26,6%. Jednak w ujęciu wartościowym import ryb z Norwegii kosztował już więcej aż o 82,9 mln USD (37,4%) i pod tym względem rola tego kraju wzrosła z 31,6% do 35,6%. Znacznie wzrósł import z Islandii, ale najwyższą dynamikę wzrostu miał import z Wietnamu (ponad 4-krotnie ilościowo i wartościowo). Kraje azjatyckie (Chiny i Wietnam) stają się po Norwegii głównymi eksporterami ryb do Polski. W 2006 r. zaimportowaliśmy z nich łącznie 61,2 tys. ton ryb (17,4% całego importu) o wartości 137,4 mln USD (16,1% wartości importu ogółem). W strukturze gatunkowej importu nadal dominowały śledzie (27,4% udziału) i łososi (15,5%). W porównaniu z rokiem poprzednim śledzi kupiliśmy za granicą więcej o 8 tys. ton (9%), a łososi o 12 tys. ton (28,2%). Jednak najwyższy wzrost dotyczył importu pangii, której w Wietnamie kupiliśmy w 2006 r. 4,5-razy więcej niż przed rokiem, przy koszcie również ponad 4-krotnie wyższym.

Całkowity eksport ryb i przetworów rybnych, zrealizowany przez granice Polski i ujęty w dokumentach celnych SAD oraz bezpośrednio z burt trawlerów dalekomorskich i kutrów bałtyckich, który we wspomnianej dokumentacji celnej nie jest ujmowany, wyniósł w 2006 r. 220,9 tys. ton i był o 13,3 tys. ton (6,4%) wyższy niż w roku poprzednim. W znacznie większym stopniu, bo o 28,6% (181,8 mln USD) wzrosła jego wartość. Największy wzrost eksportu odnosił się do marynat i konserw oraz ryb wędzonych (odpowiednio o 8,5 tys. ton i 3,5 tys. ton), a największy spadek dotyczył ryb świeżych (o 6,9 tys. ton). Podobnie jak w latach poprzednich, odnotować trzeba w 2006 r. dalszy, wyraźny wzrost eksportu ryb wędzonych – nie tylko ilościowy (o 15,8%), ale także pod względem wartości o 92,2 mln USD (40,2%). Ryby wędzone zwiększyły swą dominującą od poprzedniego roku główną rolę w strukturze wartości eksportu do 39,3% (36,1% w 2005 r.).

Eksport z łądu - który stanowił 84,2% eksportu ogółem – wzrósł o 18,5 tys. ton (11%), a z burt statków spadł o 5,2 tys. ton (13%). Wartość eksportu z łądu zwiększyła się o 172,5 mln USD (27,8%), wzrosła też o 9,3 mln USD (61,2%) wartość eksportu z burt statków. W eksporcie z łądu główną rolę odgrywały konserwy i marynaty (37,2% udziału), a najczęściej ryb i przetworów rybnych wyeksportowano przez granice Polski do Niemiec. W eksporcie z burt statków dominowały natomiast ryby świeże, czyli szproty sprzedawane w Danii na cele paszowe. W strukturze gatunkowej całego eksportu pierwsze miejsce zachowały śledzie (21,8% udziału), których sprzedaliśmy za granicę o 2 tys. ton więcej w porównaniu z rokiem poprzednim. Na drugim miejscu utrzymały się szproty z udziałem 14,4%, ale ich sprzedaż za granicę zmniejszyła się znacznie o 13,7 tys. ton (30%). Mocno zwiększył się po raz kolejny eksport łososi – ilościowo o 5,5 tys. ton (24,7%), a wartościowo o 105,9 mln USD (48,2%). Łososie miały największy udział w wartości całego eksportu (39,8%). O 0,8 tys. ton (4,1%) zwiększył się eksport dorszy, ale to jego wartość wzrosła już o 10,5 mln USD (10,6%).

Wyraźnie poprawił się trochę w 2006 r. bilans handlu zagranicznego rybami i przetworami rybnymi, gdyż przyrost przychodów z eksportu był o 17,1% wyższy od wydatków poniesionych na import. Całkowite wydatki przewyższyły wpływy o 34,6 mln USD. Ujemne saldo wymiany handlowej w 2006 r. było aż o 26,5 mln USD (43,4%) lepsze niż rok wcześniej.

5. Rynek (tabela 16).

Rok 2006 nie przyniósł znaczących zmian na rynku rybnym, którego główne cechy pozostawały wciąż takie same. Sieć handlowa należała w całości do sektora prywatnego, a ryby i przetwory rybne sprzedawano zarówno w sklepach specjalistycznych, jak i w bardzo dużej ilości sklepów ogólnospożywczych. Przeważały wśród nich sklepy małe, ale duże działy rybne istniały praktycznie we wszystkich nowoczesnych marketach. Znaczącą i silną pozycję na rynku rybnym w Polsce miały sieci dużych hipermarketów, przyciągających klientów często konkurencyjnymi cenami. Nadal jednak, zwłaszcza w mniejszych miastach, spotkać można było handel obwoźny i sprzedaż ryb wprost z samochodów lub prowizorycznych stoisk. Na rynku pierwszej sprzedaży ryb prowadziła działalność aukcja rybna w Ustce, natomiast lokalne centra pierwszej sprzedaży ryb w 4 głównych portach rybackich (Kołobrzegu, Darłowie, Władysławowie i Helu) nie zostały jak dotąd odebrane i żadne z nich nie rozpoczęło działalności. Nadal więc istniały sprzyjające warunki

do przechwytywanie części dochodów rybaków przez licznych pośredników działających w handlu rybami.

W 2006 r. wzrosło zaopatrzenie rynku krajowego i przeciętne spożycie ryb przez mieszkańców. Według dokonanego szacunku dostawy produktów rybnych na rynek wyniosły 242,9 tys. ton, a średnie ich spożycie na 1 mieszkańca ukształtowało się na poziomie 6,4 kg w przeliczeniu na produkt handlowy. W stosunku do roku poprzedniego oznaczało to 2% poprawę zaopatrzenia rynku krajowego (z 238,2 tys. ton) i 5% wzrost średniego spożycia ryb na 1 mieszkańca (z 6,2 kg).

6. Zatrudnienie (tabele 17-18).

W 2006 r. nastąpił spadek zatrudnienia w przedsiębiorstwach sektora publicznego o 89 osób, czyli o 10,7% w porównaniu ze stanem sprzed roku. W rybołówstwie dalekomorskim miejsca pracy utracili głównie rybacy, w rybołówstwie bałtyckim z kolei redukcje dotyczyły pracowników lądowych. W 2006 r. liczba rybaków dalekomorskich zmniejszyła się o 68 osób (43%).

Nie mamy jeszcze danych o zatrudnieniu w przetwórstwie i handlu w sektorze prywatnym. Będą one osiągalne w GUS w drugiej połowie roku i wówczas można będzie dokładniej oszacować wielkość zatrudnienia. We wstępnym szacunku przewidujemy, że w przetwórstwie ryb nastąpił znaczny wzrost zatrudnienia, a w handlu rybnym pozostało ono bez zmian. Wyraźnie zmniejszyła się o 363 osoby (12,1%) liczba rybaków prywatnych na Bałtyku, bo zmniejszył się stan poławiającej tu floty kutrowej i łodziowej. Liczba rybaków w prywatnej flocie dalekomorskiej nie zmieniła się.

Całkowite zatrudnienie w gospodarce rybnej w 2006 r. szacujemy wstępnie na 26,9 tys. osób, co oznaczałoby wzrost o 1,2 tys. osób, (4,7%) w stosunku do roku poprzedniego. Zmalało ono w rybołówstwie morskim o 0,4 tys. osób, a wzrosło w przetwórstwie rybnym o 1,6 tys. osób. Na rynku pracy w branży rybnej od kilku już lat występuje zdecydowana dominacja sektora prywatnego. Szacuje się, że w 2006 r. pracowało w nim 97,4% ogółu zatrudnionych. Sektor prywatny dawał dużo więcej miejsc pracy we wszystkich działalnościach gospodarki rybnej.

II. TABELE i RYSUNKI

Tabela 1

Flota rybacka w latach 2004-2006

Wyszczególnienie	2004				2005				2006			
	Liczba statków	Pojemność w tys. BT	Moc w tys. kW	Średni wiek	Liczba statków	Pojemność w tys. BT	Moc w tys. kW	Średni wiek	Liczba statków	Pojemność w tys. BT	Moc w tys. kW	Średni wiek
Flota ogółem	1382	57,1	160,2	25,1	975	30,2	105,4	25,8	881	31,6	99,8	26,2
Państwowa flota dalekomorska	4	15,1	13,8	16,0					1	3,9	3,2	20,0
Prywatna flota dalekomorska	4	5,8	9,1	36,0	3	6,1	9,4	25,3	3	6,1	9,4	26,3
Flota kutrowa	398	31,0	95,3	36,5	249	19,8	62,8	37,4	220	17,6	56,5	38,1
Łodzie rybackie	976	5,1	42,0	20,4	723	4,3	33,2	21,8	657	4,0	30,7	22,2

Dane za lata 2005-2006 zawierają tylko te statki, które były na koniec roku wpisane do rejestru statków rybackich. W porównaniu z 2004 r. nie zawierają tzw. łodzi pomocniczych (których szacunkowa liczba wynosiła ok. 130) oraz 2 (w 2005 r. - 3) państwowych statków dalekomorskich pływających pod flagą maltańską i nie wpisanych do polskiego rejestru.

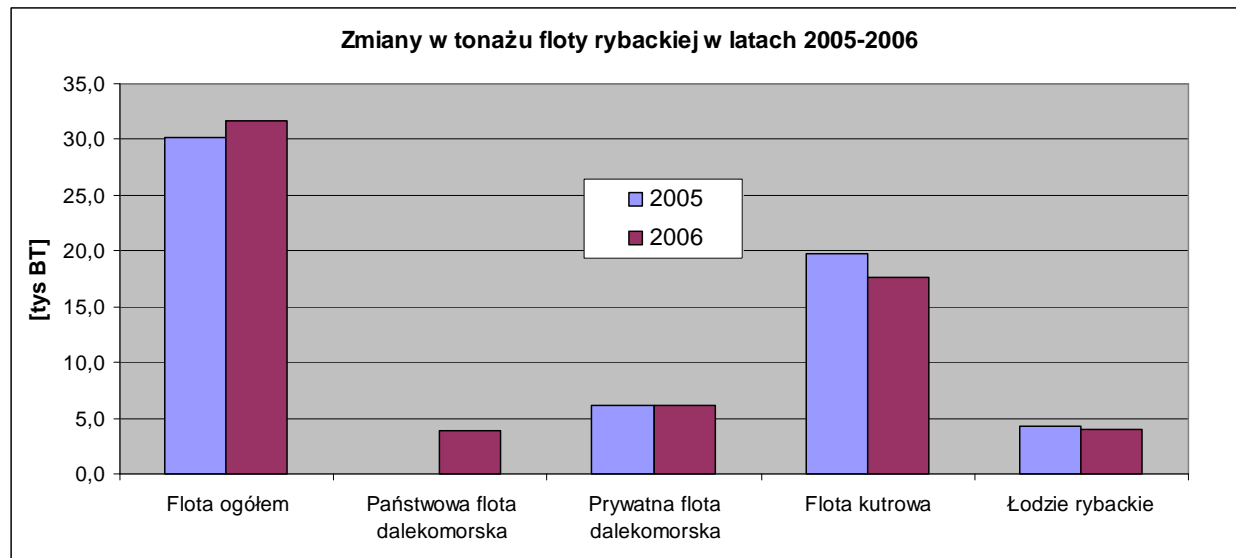

Tabela 2

Flota bałtycka według klas długości jednostek w latach 2004 - 2006

Klasy długości	2004				2005				2006			
	liczba kutrów	BT	kW	średni wiek	liczba kutrów	BT	kW	średni wiek	liczba kutrów	BT	kW	średni wiek
Łodzie <12m*	788	3 725	32 063	20,8	671	3 135	27 045	21,6	607	2 875	24 936	22,1
Łodzie 12-15 m*	57	1 269	6 801	23,7	52	1 152	6 133	23,6	50	1 096	5 754	24,0
Kutry 16-18 m	165	5 923	22 482	45,2	112	4 057	15 850	45,9	95	3 409	14 134	47,3
Kutry 19-20 m	32	1 493	7 297	40,4	23	1 110	5 225	41,1	24	1 161	5 479	42,1
Kutry 21-23 m	31	2 340	8 563	23,7	16	1 188	4 854	23,7	15	1 147	4 118	24,3
Kutry 24-25 m	82	7 873	19 645	34,0	31	2 971	7 823	34,6	25	2 403	6 693	34,9
Kutry 25 m	45	6 205	18 471	25,5	30	4 187	12 542	26,6	28	3 821	11 249	27,8
Kutry 26 m i większe	43	7 179	18 919	26,0	37	6 335	16 548	26,6	33	5 702	14 815	26,3
Razem	1 243	36 007	134 241	26,0	972	24 135	96 020	25,8	877	21 615	87 178	26,2

*bez łodzi pomocniczych

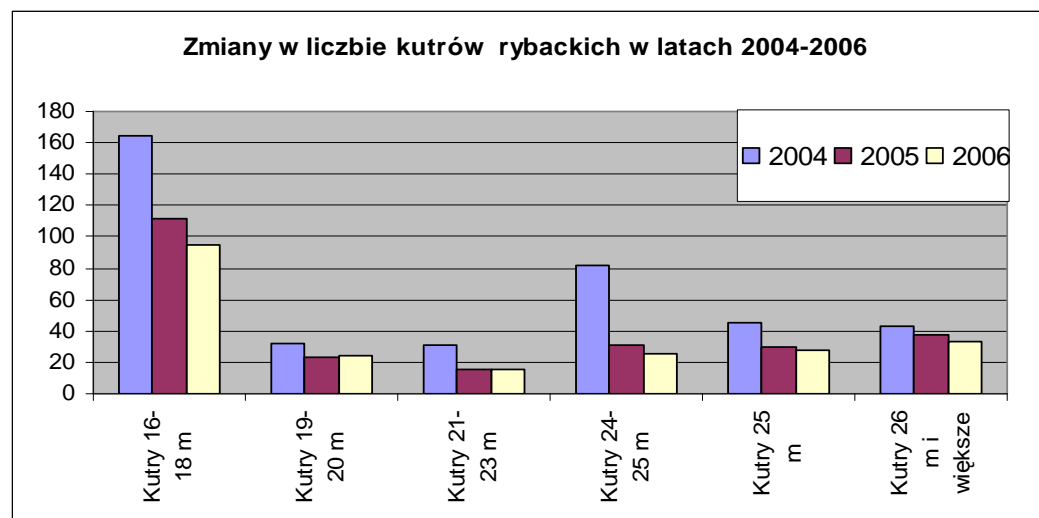
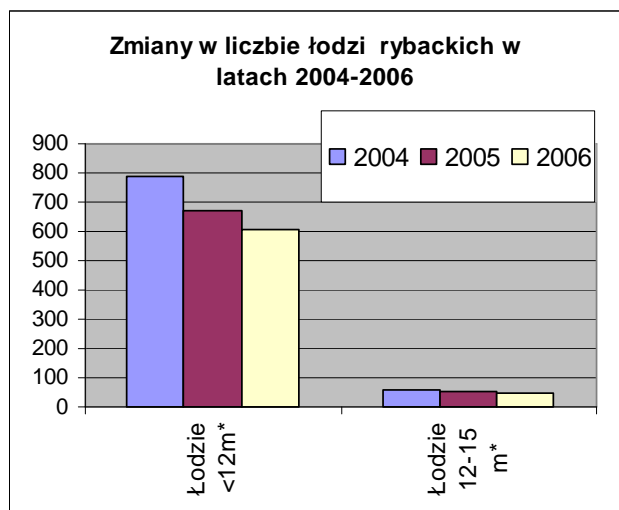

Tabela 3

Wiek floty bałtyckiej w 2006 r. według klas długości

Klasy długości	11-15 lat	16-25 lat	26-35 lat	36-45 lat	46 lat i więcej	Razem
Łodzie <12m	207	176	132	63	29	607
Łodzie 12-15 m	27	5	2	4	12	50
Kutry 16-18 m				34	61	95
Kutry 19-20 m		1		18	5	24
Kutry 21-23 m		9	5		1	15
Kutry 24-25 m			18	7		25
Kutry 25 m		5	22	1		28
Kutry 26 m i większe	1	12	15	4	1	33
Razem	235	208	194	131	109	877

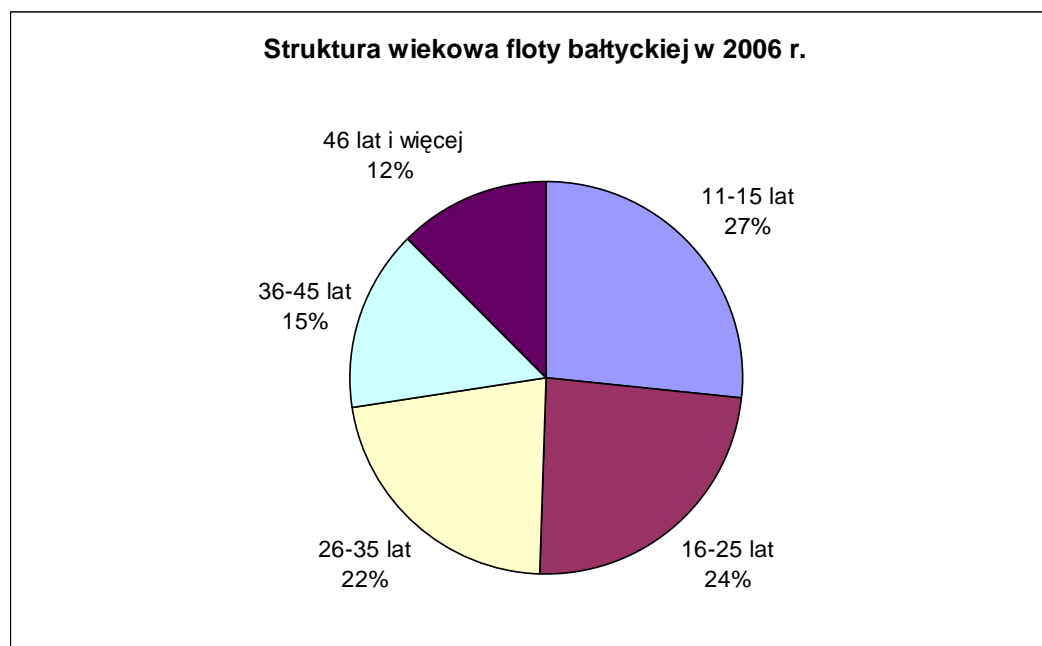

Tabela 4

Liczba, pojemność i moc floty kutrowej według portów rejestracji w latach 2004-2006

Port	2004				2005				2006			
	liczba kutrów	BT	kW	średni wiek	liczba kutrów	BT	kW	średni wiek	liczba kutrów	BT	kW	średni wiek
Gdańsk	6	477	1 655	29,2	5	436	1 397	27,8	5	436	1 397	28,8
Górki Wschodnie	8	290	1 393	45,4	4	142	787	46,8	4	142	787	47,8
Górki Zachodnie	8	288	1 362	44,6	5	184	994	45,2	4	145	873	46,3
Gdynia	20	1 911	5 104	34,8	10	1 117	2 887	32,6	10	1 117	2 887	33,6
Hel	20	2 224	6 344	33,6	13	1 530	4 576	31,8	12	1 434	4 445	32,8
Jastarnia	20	821	3 423	45,0	17	718	3 257	45,2	15	587	3 161	46,3
Władysławowo	86	7 390	22 309	34,2	60	5 092	15 695	35,2	57	4 782	15 126	35,8
Łeba	23	868	3 918	42,3	17	668	3 164	42,8	15	590	2 466	45,1
Ustka	58	3 860	11 266	36,8	33	2 017	6 388	38,9	31	1 889	5 995	39,5
Darłowo	40	2 663	8 279	38,2	25	1 443	4 458	41,7	20	1 097	3 594	43,0
Kołobrzeg	58	6 351	18 583	31,3	36	4 527	13 055	30,3	29	3 737	10 545	29,7
Mrzeżyno	1	44	221	53,0	1	44	221	54,0	1	44	221	55,0
Dziwnów	32	2 410	7 137	37,6	13	1 047	3 108	40,3	10	875	2 501	42,4
Świnoujście	18	1 416	4 382	40,5	10	883	2 853	43,2	7	768	2 490	43,0
Razem	398	31 013	95 377	36,5	249	19 848	62 842	37,4	220	17 643	56 488	38,1

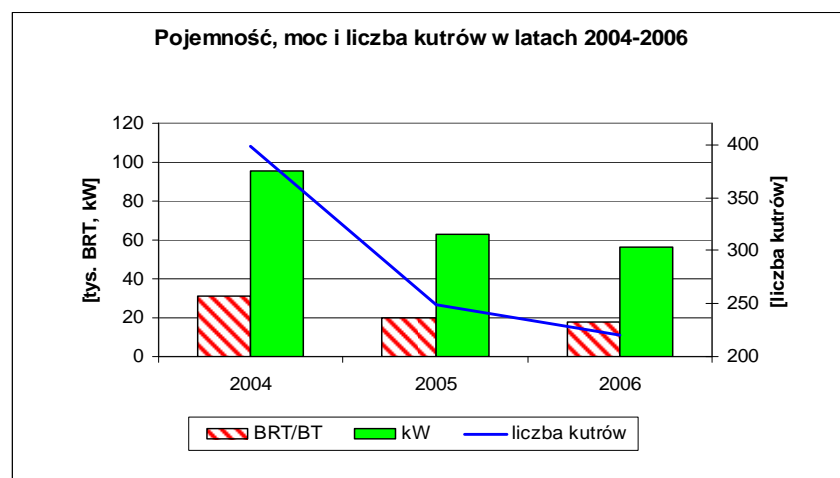
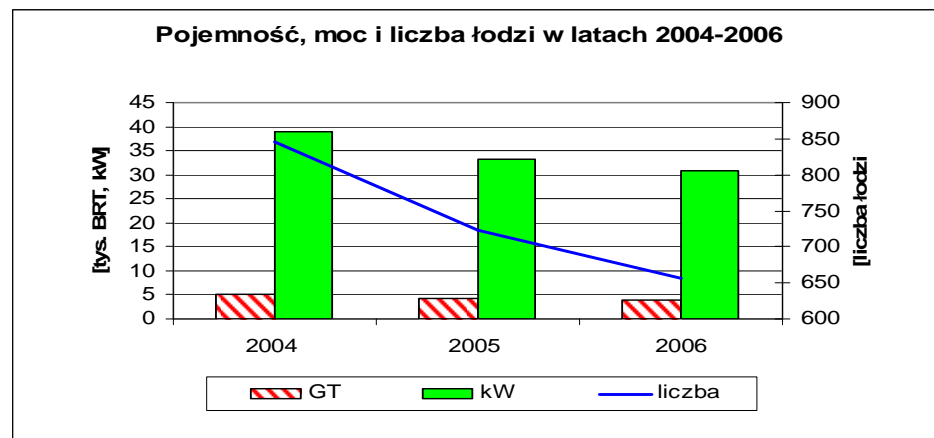

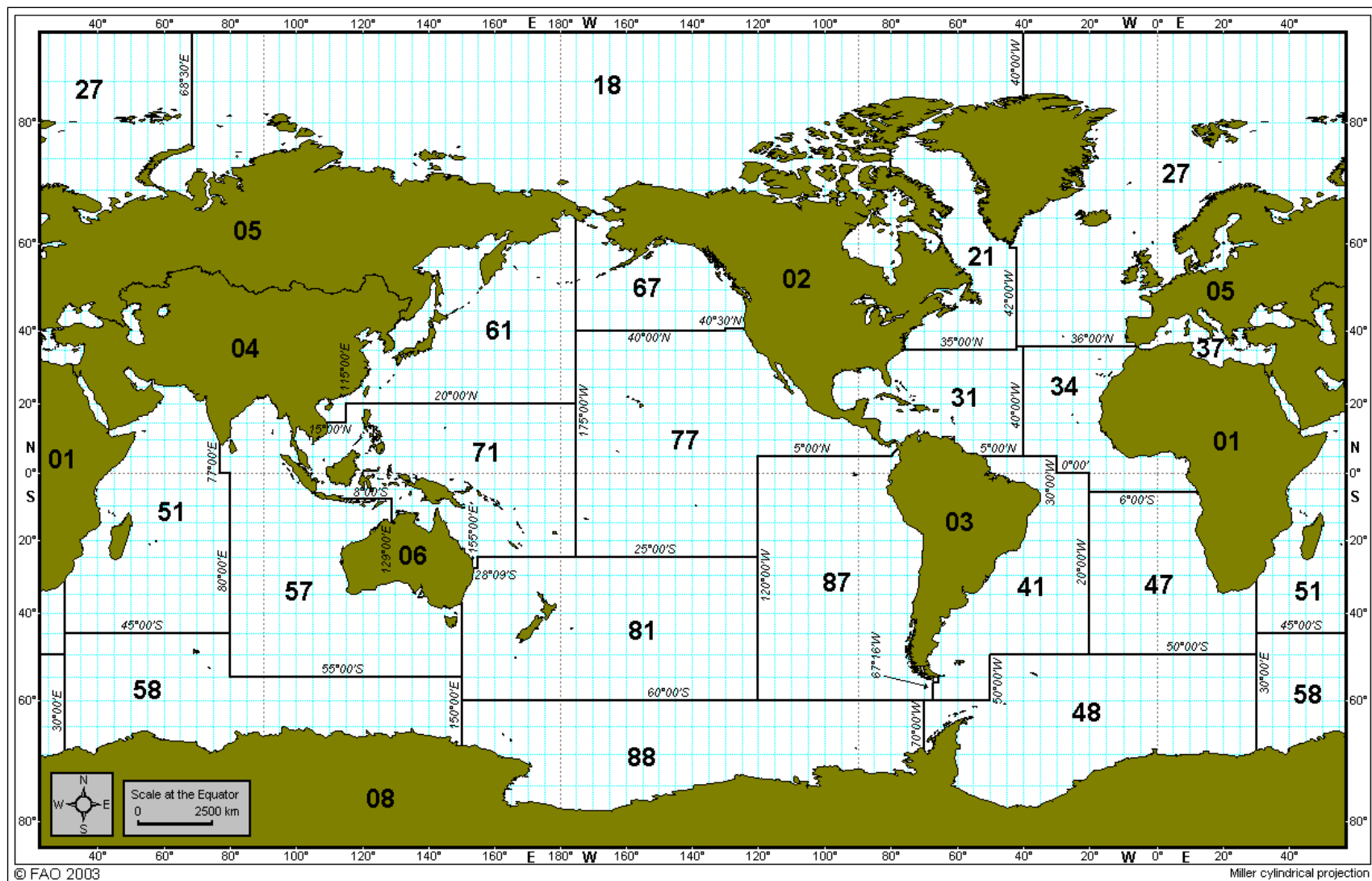
Tabela 5

Liczba, pojemność i moc floty łodziowej według portów rejestracji w latach 2004-2006*

Port/przystań	2004				2005				2006			
	liczba łodzi	tys. BT	tys. kW	średni wiek	liczba łodzi	tys. BT	tys. kW	średni wiek	liczba łodzi	tys. BT	tys. kW	średni wiek
Ustka	56	785	4 635	29,9	54	755	4 434	29,4	51	733	4 366	29,6
Jastarnia	41	138	762	27,1	38	124	683	26,9	37	124	718	28,7
Trzebież	47	146	1 115	17,7	41	130	1 015	17,7	36	116	903	17,8
Kołobrzeg	43	733	4 010	19,8	33	600	3 212	18,8	33	577	3 002	20,2
Kuźnica	29	127	603	24,8	30	127	633	25,7	30	127	653	26,7
Darłowo	27	210	1 566	28,0	26	194	1 496	28,0	24	193	1 525	28,0
Świnoujście	30	246	1 947	16,9	28	231	1 835	17,6	24	224	1 759	16,0
Jarosławiec	23	79	701	21,8	21	81	723	23,6	21	81	723	24,6
Łeba	24	172	1 191	20,8	22	168	1 156	21,5	20	139	966	20,2
Władysławowo	15	120	591	24,9	14	98	548	23,7	17	127	768	19,8
Dziwnów	25	237	1 609	16,3	21	202	1 352	16,4	17	163	1 144	17,0
Wolin	22	87	583	14,3	15	60	385	14,2	13	50	330	15,4
Nowa Pasłęka	17	67	1 334	14,2	15	59	1 215	14,7	13	49	1 106	15,8
Kąty Rybackie I	21	61	1 037	15,9	17	50	812	16,4	13	40	690	16,5
Piaski II	19	53	703	18,1	17	47	634	17,9	13	37	511	18,7
Inne	406	1 732	16 475	20,3	331	1 362	13 046	21,5	295	1 192	11 526	21,9
Razem	845	4 994	38 864	21,0	723	4 287	33 178	21,8	657	3 972	30 691	22,2

*bez łodzi pomocniczych

Międzynarodowy podział wód morskich na obszary (wg FAO)

Tabela 6

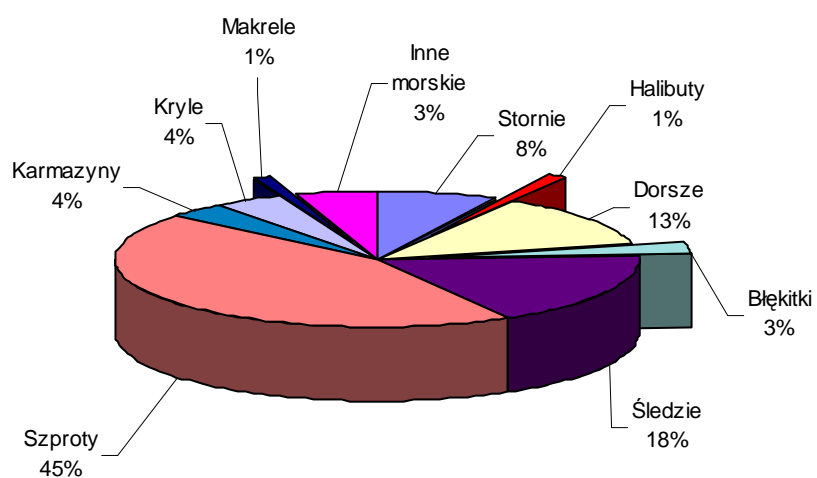
Połowy według obszarów morskich oraz ważniejszych gatunków ryb i innych organizmów morskich w latach 2004 - 2006 (t)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	Bałtyk i zalewy	ATLANTYK ^{1/}				Ogółem Atlantyk
					Północno-wschodni	Północno-zachodni	Południowo-wschodni	Atlantyk antarktyczny	
					27IIIId	27(bez IIIId)	21	47	
OGÓŁEM - 2004	173527,3			153805,1	4430,9	2201,8	4122,2	8967,3	19722,2
OGÓŁEM - 2005		136347,0		124340,6	5317,2	1516,5	805,0	4367,7	12006,4
OGÓŁEM - 2006			125598,7	104882,7	14201,7	1102,6	0,0	5411,7	20716,0
Węgorze	82,5	76,4	53,1	53,1					
Łososie	82,4	109,7	106,9	106,9					
Trocie	718,6	567,4	513,2	513,2					
Pstrągi tęczowe	3,8	3,2	0,1	0,1					
Stornie	8797,8	11148,0	9429,7	9429,7					
Gładzice	44,9	27,6	55,5	55,5					
Turboty	43,5	76,1	98,8	98,8					
Belony	56,3	70,7	30,0	30,0					
Dorsze	16571,4	13864,3	15958,8	15091,3	867,5				867,5
Czarniaki	0,0	1100,0			1172,6				1172,6
Halibuty	206,9	0,0	1295,6		1295,6				1295,6
Śledzie	28559,7	22902,8	22178,5	20653,8	1524,7				1524,7
Szproty	96657,8	74383,4	55946,1	55946,1					
Buławiki	34,3		0,6		0,6				0,6
Błękitki	344,8		3891,2		3891,2				3891,2
Karmazyny mentela	2949,7	242,0	4464,5		3831,5	633,0			4464,5
Karmazyny atlant.		2168,0	26,2		26,2				26,2
Kryle	8967,3	4367,7	5411,7					5411,7	5411,7
Krewetki	1301,7	587,6	468,9			468,9			468,9
Makrele	0,1	570,3	1368,4		1368,4				1368,4
Płocie	1371,4	1226,2	985,0	985,0					
Leszcze	1158,6	785,6	670,3	670,3					
Okonie	736,2	654,3	702,4	702,4					
Sandacze	281,6	231,1	191,3	191,3					
Ciosy	50,9	30,6	21,7	21,7					
Krapie	47,2	46,3	29,5	29,5					
Sieje	18,4	16,8	13,0	13,0					
Miętusy	12,1	9,2	12,3	12,3					
Węgorzyce	16,0	6,7	3,3	3,3					
Szczupaki	7,8	7,4	7,8	7,8					
Stynki	8,6	1,6	0,4	0,4					
Kielec	18,5	2,2							
Molwy niebieskie	2,7	0,7	0,2	0,2					
Rozpióry	0,0	21,5							
Witlinki	7,4	178,3	222,6	222,6					
Motele	4,8	4,0							
Brama brama	3,5								
Dobijaki	1,2	2,5	2,4	2,4					
Zimnice	2,4								
Morszczuki	38,5	4,4	0,0						
Ostroboki	4061,7	798,5	40,0		40,0				40,0
Plamiaki	164,4	0,6	180,8		180,8				180,8
Pałasze czarne	0,5								
Talizmany	13,9								
Zębacz	8,5		2,2		2,2				2,2
Inne	67,0	53,3	43,1	42,0	0,4	0,7			1,1

1/ Numery obszarów według klasyfikacji FAO i ICES

Źródło: MRiRW Departament Rybołówstwa

Połowcy wg ważniejszych gatunków ryb i organizmów morskich w 2006 r.

Połowcy ryb i innych organizmów morskich wg obszarów morskich w 2006 r.

Tabela 7

**Połowcy na Bałtyku według podobszarów ICES i gatunków z podziałem
na kutry i łodzie w 2006 r. (t)**

Wyszczególnienie	Ogółem	Razem		BAŁTYK					
				Rejon 24		Rejon 25		Rejon 26	
		kutry	łodzie	kutry	łodzie	kutry	łodzie	kutry	łodzie
Dorsze	15091,3	9603,8	5487,5	299,2	501,3	4778,6	4104,5	4526,0	881,7
Śledzie	20653,8	18065,8	2588,0	4007,9	1480,0	11946,1	150,6	2111,8	957,4
Szproty	55946,1	55946,1	0,0	876,7		17628,4		37441,0	
Łososie	106,9	98,3	8,6		0,1	17,3	0,9	81,0	7,6
Trocie wędrowne	513,2	412,0	101,2		3,9	60,3	20,2	351,7	77,1
Pstrągi tęczowe	0,1	0,0	0,1				0,1		
Węgorze	53,1	0,4	52,7		27,2		0,8	0,4	24,7
Turboty	98,8	6,0	92,8	1,7	54,8	2,7	28,1	1,6	9,9
Stornie	9429,7	4944,8	4484,9	711,2	1078,6	3901,0	2058,1	332,6	1348,2
Gładzice	55,6	36,8	18,8	1,5	3,9	35,3	11,7		3,2
Sandacze	191,3	1,3	190,0	1,2	65,1	0,1	4,6		120,3
Okonie	702,4	33,5	668,9	33,4	552,2	0,1	5,0		111,7
Płocie	985,0	1,7	983,3	1,7	853,9		0,6		128,8
Leszcze	670,3	0,0	670,3		503,1		0,5		166,7
Ciosy	21,7	0,0	21,7						21,7
Krąpie	29,5	0,0	29,5		19,5				10,0
Sieje	13,0	0,0	13,0		12,0				1,0
Miętusy	12,3	0,0	12,3		11,5				0,8
Stynki	0,4	0,0	0,4						0,4
Karasie	8,3	0,0	8,3		0,1				8,2
Babkowate	7,3	0,0	7,3						7,3
Szczupaki	7,8	0,0	7,8		7,4				0,4
Liny	5,8	0,0	5,8		3,0				2,8
Węgorzyce	3,3	2,2	1,1		0,4			2,2	0,7
Belony	30,0	0,0	30,0		1,2		1,0		27,8
Bolenie	2,9	0,0	2,9		2,7				0,2
Witlinki	222,6	222,6	0,0	190,9		31,7			
Inne	20,2	0,0	20,2		14,2		2,3		3,7
OGÓŁEM:	104882,7	89375,3	15507,4	6125,4	5196,1	38401,6	6389,0	44848,3	3922,3

Tabela 8

Połowy łodziowe na zalewach według gatunków ryb w 2006 r. (t)

Wyszczególnienie	Ogółem	Zalew Szczeciński	Zalew Wiślany
Śledzie	818,9	11,7	807,2
Dorsze	1,6		1,6
Węgorze	32,5	18,3	14,2
Sandacze	124,4	26,3	98,1
Okonie	388,1	320,0	68,1
Płocie	705,5	593,1	112,4
Leszcze	520,7	359,7	161,0
Miętusy	8,7	7,9	0,8
Szczupaki	5,8	5,6	0,2
Minogi rzeczne	0,5		0,5
Sieje	9,7	9,7	
Liny	3,5	2,0	1,5
Karasia	7,2	0,1	7,1
Ciosy	21,4		21,4
Stynki	0,4		0,4
Krapie	21,2	12,6	8,6
Karpie	0,1	0,1	
Sumy	0,4	0,4	
Węgorzyce	0,4	0,3	0,1
Jazgarze	1,6	1,6	
Bolenie	2,0	1,9	0,1
Babkowate	5,0		5,0
Inne	18,6	8,8	9,8
OGÓŁEM:	2 698,2	1 380,1	1 318,1

Tabela 9

**Wielkość i struktura produkcji przetwórstwa rybnego według grup wyrobów
w zakładach przetwórczych zatrudniających 50 i więcej osób
w latach 2005-2006 (tony)^{a/}**

Wyszczególnienie	2005	2006	Struktura (%)		Wskaźnik 2006/2005
			2005	2006	
1. Ryby świeże	14 771	.	5,7	.	-
- mięso z ryb słodkowodnych	.	.	-	.	-
- mięso z ryb morskich	14 771	.	5,7	.	-
2. Ryby mrożone	27 767	13 378	10,7	4,6	0,48
- ryby słodkowodne	388	381	0,1	0,1	0,98
- mięso z ryb słodkowodnych	.	.	-	-	-
- ryby morskie	23 861	8 944	9,2	3,1	0,37
- mięso z ryb morskich	3 518	4 053	1,4	1,4	1,15
3. Filety świeże	4 759	7 437	1,8	2,6	1,56
- z ryb słodkowodnych	.	.	-	-	-
- z ryb morskich	4 759	7 437	1,8	2,6	1,56
4. Filety mrożone	47 764	71 243	18,4	24,8	1,49
- z ryb słodkowodnych	.	.	-	-	-
- z ryb morskich	47 764	71 243	18,4	24,8	1,49
5. Ryby solone	14 486	15 341	5,6	5,3	1,06
- ryby	5 112	5 759	2,0	2,0	1,13
- filety	9 374	9 582	3,6	3,3	1,02
6. Ryby wędzone	36 379	45 725	14,0	15,9	1,26
- z łososi	10 643	19 648	4,1	6,8	1,85
- ze śledzi	473	537	0,2	0,2	1,14
- z pozostałych ryb	25 263	25 540	9,7	8,9	1,01
7. Ryby przetworzone lub zakonserwowane	98 438	113 830	38,0	39,5	1,16
- konserwy i prezerwy ^{b/}	41 326	45 711	-	15,9	1,11
- marynaty ^{b/}	51 972	61 991	-	21,5	1,19
- wyroby kulinarne i garmażeryjne ^{b/}	5 140	6 128	-	2,1	1,19
8. Pozostałe wyroby ^{c/}	14 989	20 907	5,8	7,3	1,39
OGÓŁEM	259 353	287 861	100,0	100,0	1,11

a/ Wyroby konsumpcyjne.

b/ Szacunek.

c/ Sałatki, paprykarze, pasty i pasztety z ryb.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie materiałów GUS o produkcji podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących wynosiła 50 i więcej osób.

Rozmieszczenie zakładów przetwórstwa rybnego posiadających uprawnienia do handlu na rynku UE oraz uprawnionych do sprzedaży bezpośredniej w kraju (w nawiasie). Stan na początku 2007 r.

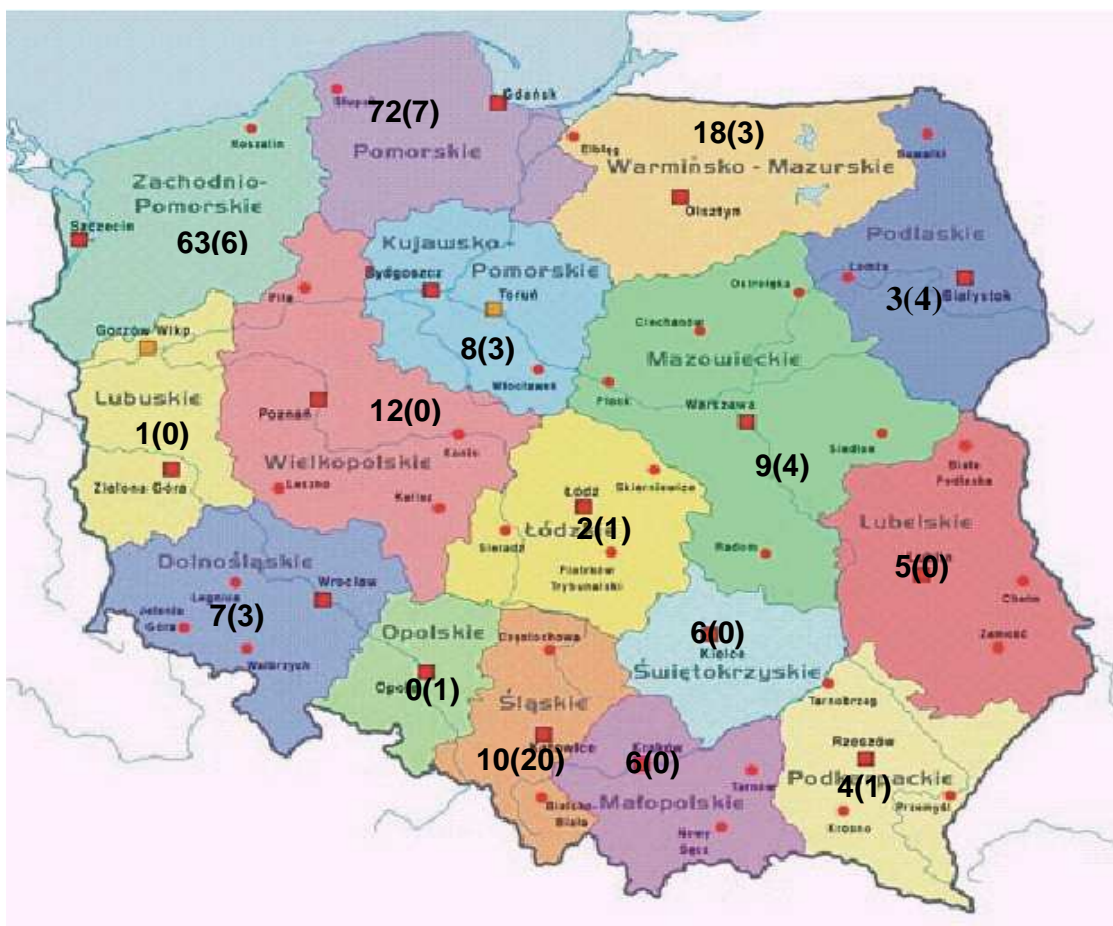

Tabela 10

Import ryb i przetworów rybnych według grup towarowych w latach 2005-2006.

Grupy towarowe	2005		2006		2006/2005	
	ton	tys. USD	ton	tys. USD	ton	tys. USD
Ryby żywe	2 059,2	4 916,8	1 776,1	6 024,4	-14%	23%
Ryby świeże	40 827,0	151 840,3	55 765,4	240 053,0	37%	58%
Ryby mrożone	74 151,0	146 397,9	75 919,3	161 184,8	2%	10%
Filety, mięso rybnie świeże	10 823,5	30 841,6	8 668,7	28 954,1	-20%	-6%
Filety, mięso rybnie mrożone	125 016,5	246 285,7	147 379,7	288 479,0	18%	17%
Ryby solone	164,2	497,4	353,3	1 496,2	115%	201%
Ryby wędzone	330,8	2 555,4	335,5	3 113,1	1%	22%
Przetworzone i konserwowane	31 670,2	59 957,7	31 136,4	66 064,7	-2%	10%
Skorupiaki świeże i mroż.	5 446,0	17 524,5	5 830,3	17 349,9	7%	-1%
Skorupiaki przetworzone	552,8	2 508,8	919,2	4 406,7	66%	76%
Mięczaki, bezkręgowce świeże i mroż.	810,5	2 445,9	909,0	3 234,5	12%	32%
Mięczaki, bezkręgowce przetworzone	283,6	1 183,7	237,7	1 133,7	-16%	-4%
Mączka, trawy, odpadki	29 412,1	30 389,0	22 804,3	31 118,5	-22%	2%
Razem	321 547,1	697 344,7	352 034,9	852 612,5	9%	22%

Tabela 11

Eksport ryb i przetworów rybnych według grup towarowych w latach 2005-2006.

Grupy towarowe	2005		2006		2006/2005	
	ton	tys. USD	ton	tys. USD	ton	tys. USD
Ryby żywe	907,6	2 682,5	911,0	3 781,3	0%	41%
Ryby świeże	42 373,5	13 260,5	35 526,4	15 838,7	-16%	19%
Ryby mrożone	16 214,1	17 033,1	15 292,2	24 436,0	-6%	43%
Filety, mięso rybnie świeże	2 727,3	19 718,4	4 114,9	26 617,5	51%	35%
Filety, mięso rybnie mrożone	31 090,7	145 726,2	31 280,4	170 652,1	1%	17%
Ryby solone	221,3	340,3	175,5	223,2	-21%	-34%
Ryby wędzone	22 227,6	229 547,5	25 742,9	321 669,2	16%	40%
Przetworzone i konserwowane	60 559,8	166 933,2	69 114,2	207 131,8	14%	24%
Skorupiaki świeże i mroż.	4 312,8	4 074,8	5 954,7	6 203,6	38%	52%
Skorupiaki przetworzone	1 719,3	20 543,9	1 742,1	19 237,5	1%	-6%
Mięczaki, bezkręgowce świeże i mroż.	502,1	2 659,5	617,2	2 850,6	23%	7%
Mięczaki, bezkręgowce przetworzone	207,9	815,2	271,2	746,1	30%	-8%
Mączka, trawy, odpadki	24 542,1	12 862,8	30 196,7	18 656,9	23%	45%
Razem	207 606,2	636 197,9	220 939,5	818 044,3	6%	29%
w tym: z burt statków	40 103,3	15 234,7	34 890,4	24 506,4	-13%	61%
w tym: mączka rybna	251,1	132,0	153,7	109,2	-39%	-17%

Tabela 12

Struktura gatunkowa importu ryb do Polski w latach 2005-2006.

Gatunek	2005		2006		2006/2005	
	tys. ton	tys. USD	tys. ton	tys. USD	ton	tys. USD
Śledź	88 422,6	127 145,9	96 364,3	125 993,0	9%	-1%
Łosoś	42 468,2	181 677,9	54 532,1	266 498,8	28%	47%
Makrela	31 677,2	41 332,6	35 171,9	50 606,6	11%	22%
Panga	5 527,2	14 760,1	24 830,0	64 571,4	349%	337%
Mintaj	31 971,4	61 575,5	32 212,6	61 133,8	1%	-1%
Dorsz	15 292,5	47 969,7	16 840,0	54 234,3	10%	13%
Tuńczyk	9 881,2	22 021,8	8 885,6	21 474,4	-10%	-2%
Morszczuk	12 993,7	25 340,4	7 380,0	16 675,3	-43%	-34%
Krewetki	5 897,9	19 270,4	6 635,8	20 620,3	13%	7%
Inne	77 415,2	156 250,4	69 182,7	170 804,6	-11%	9%
Razem	321 547,1	697 344,7	352 034,9	852 612,5	9%	22%

Tabela 13

Struktura gatunkowa eksportu ryb z Polski w latach 2005-2006.

Gatunek	2005		2006		2006/2005	
	ton	tys. USD	ton	tys. USD	ton	tys. USD
Śledź	46 138,3	107 136,7	48 099,9	118 325,8	4%	10%
Szprot	45 573,7	7 214,4	31 911,4	5 886,5	-30%	-18%
Łosoś	22 158,5	219 846,5	27 632,3	325 728,0	25%	48%
Dorsz	19 469,7	99 157,9	20 302,4	109 657,5	4%	11%
Pstrąg	4 538,1	38 340,6	4 460,8	41 953,7	-2%	9%
Płaskie	3 259,7	8 745,4	4 283,9	21 283,1	31%	143%
Błkitek	5,6	5,9	3 977,6	774,8	.	.
Krewetki	2 732,5	22 722,0	3 858,0	22 760,6	41%	0%
Makrela	2 530,4	5 216,4	3 655,6	7 412,7	44%	42%
Inne	61 199,6	127 812,1	72 757,7	164 261,5	19%	29%
Razem	207 606,2	636 197,9	220 939,5	818 044,3	6%	29%

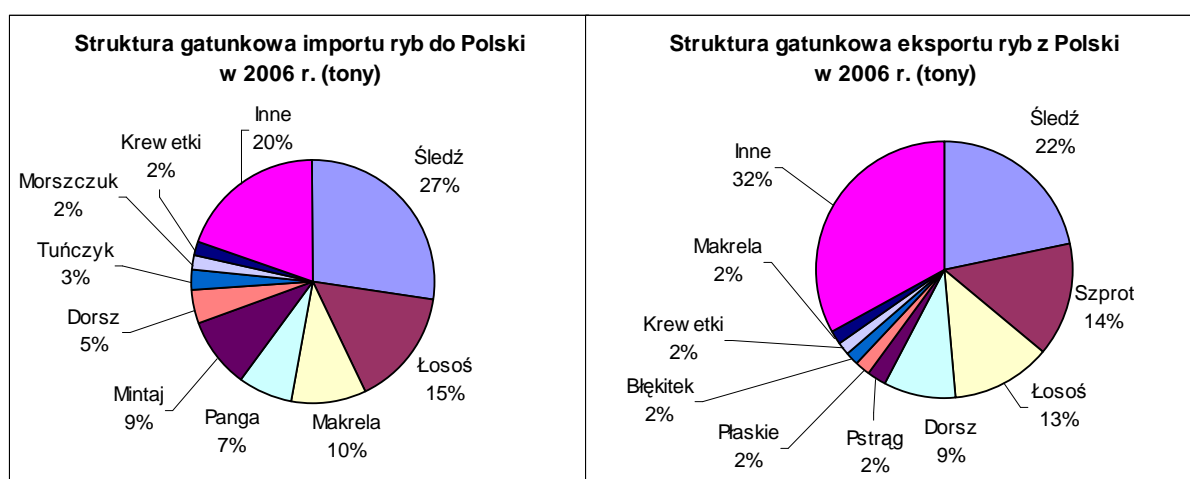

Tabela 14

Import ryb i przetworów rybnych według ważniejszych krajów pochodzenia w latach 2005-2006.

KRAJ	2005		2006		2006/2005	
	ton	tys. USD	ton	tys. USD	ton	tys. USD
NORWEGIA	75 417,6	220 852,3	93 578,5	303 492,5	24%	37%
DANIA	42 862,1	57 362,0	42 387,5	67 624,1	-1%	18%
CHINY	31 724,8	65 986,7	35 088,9	68 556,2	11%	4%
ISLANDIA	17 556,0	29 458,0	28 769,5	32 865,1	64%	12%
WIETNAM	6 197,5	17 009,4	26 114,0	68 807,4	321%	305%
HOLANDIA	23 049,3	35 152,1	15 852,6	29 006,1	-31%	-17%
ROSJA	14 570,2	46 359,1	13 114,6	49 098,8	-10%	6%
NIEMCY	17 958,6	35 356,6	12 584,2	28 170,6	-30%	-20%
WIELKA BRYTANIA	11 862,9	16 368,9	10 588,2	22 258,7	-11%	36%
SZWECJA	6 231,6	17 951,7	8 002,6	22 410,3	28%	25%
INNE	74 116,4	155 487,8	65 954,5	160 322,7	-11%	3%
RAZEM	321 547,1	697 344,7	352 034,9	852 612,5	9%	22%

Tabela 15

Eksport ryb i przetworów rybnych według ważniejszych krajów przeznaczenia w latach 2005-2006.

KRAJ	2005		2006		2006/2005	
	ton	tys. USD	ton	tys. USD	ton	tys. USD
NIEMCY	72 796,7	332 334,4	77 611,5	403 601,6	7%	21%
DANIA	46 938,8	73 767,4	43 772,4	83 122,0	-7%	13%
WIELKA BRYTANIA	8 642,2	45 594,1	16 453,0	83 231,3	90%	83%
FRANCJA	4 910,2	27 992,4	7 992,3	51 185,3	63%	83%
CZESKA REPUBLIKA	7 603,4	19 526,7	7 077,4	22 061,4	-7%	13%
HOLANDIA	4 546,8	17 149,1	4 267,4	19 573,4	-6%	14%
STANY ZJEDN. AM.	4 135,3	16 485,8	3 521,0	13 438,9	-15%	-18%
SZWECJA	2 624,4	14 119,4	2 540,4	15 333,4	-3%	9%
WŁOCHY	718,5	6 037,4	1 968,7	17 901,1	174%	197%
BELGIA	1 806,9	10 515,3	1 716,3	12 422,7	-5%	18%
INNE	52 883,1	72 675,9	54 019,0	96 173,2	2%	32%
RAZEM	207 606,2	636 197,9	220 939,5	818 044,3	6%	29%

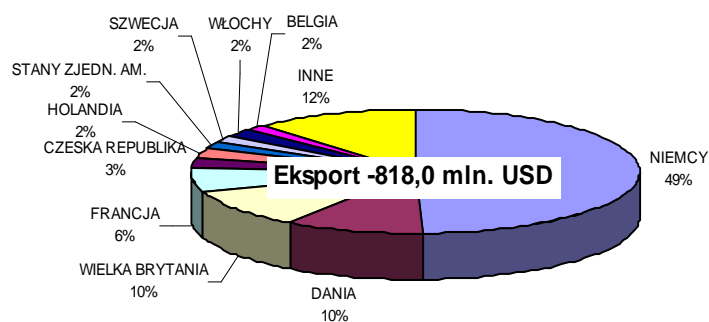
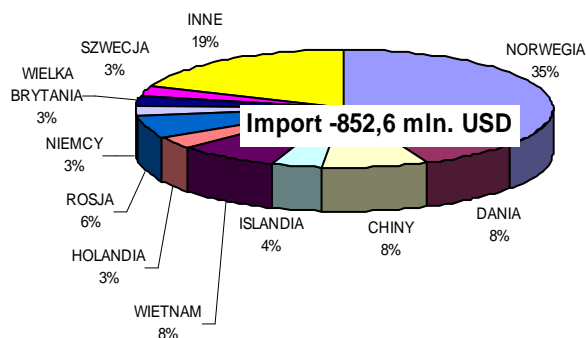

Tabela 16

**Szacunkowe dostawy rynkowe (tys. t) oraz spożycie ryb w Polsce (kg)
w latach 2005– 2006.**

Wyszczególnienie	2005	2006
1. Połowy dalekomorskie i bałtyckie - relacja pełna	136,4	125,6
2. Produkcja na statkach dalekomorskich oraz kutrach i łodziach bałtyckich - relacja wyładunkowa ^{a/}	128,0	119,0
3. Eksport produktów rybnych z burt statków ^{a,b/}	39,7	34,7
4. Dostawy produktów rybnych ze statków do kraju (2-3) ^{a,b/}	88,3	84,3
5. Import produktów rybnych przetwórstwa wstępnego ^{a,b/}	259,1	296,2
6. Połowy śródlądowe ^{c/}	39,1	38,7
7. Ogółem dostawy produktów rybnych przetwórstwa wstępnego do kraju (4+5+6) ^{b/}	386,5	419,2
8. Finalne wyroby rynkowe z ogólnych dostaw produktów rybnych przetwórstwa wstępnego ^{d/}	348,2	377,3
9. Eksport finalnych produktów rybnych z łądu ^{a/}	143,0	167,4
10. Import gotowych produktów rybnych bezpośrednio na rynek ^{e/}	33,0	33,0
11. Dostawy produktów rybnych na rynek krajowy (8-9+10)	238,2	242,9
12. Liczba ludności (mln)	38,2	38,1
13. Średnie spożycie produktów rybnych na 1 mieszkańca	6,2	6,4

a/ Bez mączki rybnej.

b/ Ryby całe, oprawione, filety i mięso rybne (świeże i mrożone) oraz inne produkty nieprzetworzone.

c/ Akwakultura i zawodowe połowy jeziorowe - dane szacunkowe.

d/ Łącznie z firm przetwórczych i handlowych.

e/ Ryby solone, wędzone, konserwy i prezerwy, marynaty, wyroby kulinarne i garmażeryjne oraz pozostałe produkty przetworzone.

Źródło: Obliczenia własne.

Tabela 17

Przeciętna liczba zatrudnionych w gospodarce rybnej w latach 2005 – 2006 (tys. osób).

Wyszczególnienie	2005	2006	Wskaźnik 2006/2005
Rybołówstwo morskie	3,5	3,1	0,89
w tym: rybacy	3,2	2,9	0,91
Przetwórstwo ryb	15,9	17,5 ^{a/}	1,10
Handel	6,3	6,3 ^{a/}	1,00
O g ó ł e m	25,7	26,9^{a/}	1,05

^{a/} Dane nieostateczne.

Tabela 18

Przeciętna liczba zatrudnionych rybaków w latach 2005– 2006.

Wyszczególnienie	2005			2006		
	Sektor publiczny	Sektor prywatny ^{a/}	Razem	Sektor publiczny	Sektor prywatny ^{a/}	Razem
Rybołówstwo dalekomorskie	158	85	243	90	85	175
Rybołówstwo bałtyckie	53	2 942	2 995	53	2 632	2 685
O g ó ł e m	211	3 027	3 238	143	2 717	2 860

^{a/}Dane szacunkowe.